

EKES info

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny

Pomost między Europą a zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim
Styczeń 2020 | PL

SPECJALNE WYDANIE EKES INFO Z OKAZJI PRYZNANIA NAGRODY EKES-U DLA SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Dostępne języki:

bg cs da de el en es et fi fr ga hr hu it lt lv mt nl pl pt ro sk sl sv

Artykuł wstępny

Drogie Czytelniczki, Drodzy Czytelnicy!

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES), jako głos społeczeństwa obywatelskiego, wspiera i docenia wartościowe działania różnorodnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego UE, związków zawodowych i organizacji pracodawców. Każdy z tych podmiotów każdego dnia na swój sposób dąży do tego, by nasza Europa była lepszym miejscem do życia.

Raz do roku EKES specjalnym wyróżnieniem nagradza i pokazuje szczególne osiągnięcia zorganizowanego społeczeństwa Europy w danej, starannie wybranej przez EKES dziedzinie, która stanowi istotną część jego działalności. W tym roku Nagrodę EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego przyznano po raz jedenasty i jestem bardzo szczęśliwa i dumna, że tym razem honoruje ona wzmocnienie pozycji kobiet i działania na rzecz równości płci.

Czas mija, a kobiety i mężczyźni wciąż dzieli nierówny dostęp do szans. W dzisiejszych czasach niedopuszczalne jest, by kobiety, które stanowią ponad połowę populacji UE, nadal cierpiały z powodu dyskryminacji.

Niedopuszczalne jest, że choć wkraczamy w nową dekadę, w wielu miejscach w Europie stawia się krok wstecz, jeśli chodzi o prawa kobiet. Równie niedopuszczalne jest, że średnio kobiety wciąż zarabiają 16% mniej niż mężczyźni i są o wiele bardziej niż oni zagrożone ubóstwem w podeszłym wieku.

Tymczasem tegoroczne przyznanie nagrody EKES-u pokazało, że europejskie społeczeństwo obywatelskie jest mistrzem w dążeniu do równouprawnienia. W tym roku temat Nagrody EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego „Więcej kobiet w

europiejskim społeczeństwie i gospodarce” zaowocował 177 kandydaturami, co stanowi drugą co do wielkości liczbę zgłoszeń w historii tej nagrody, tuż za tematem migracji w 2016 r.

Jak Państwo zobaczą w tym specjalnym wydaniu biuletynu, zgłoszone projekty promują aktywność i zaangażowanie kobiet oraz dają szansę tym, które są w trudnej sytuacji i mają gorszy start. Te projekty pokazują nowatorskie działania i myślenie o roli kobiet w społeczeństwie, obalają wszechobecne stereotypy i piętnują praktyki dyskryminacyjne.

Wszystkie te inicjatywy, ze zwycięską piątką na czele, świadczą o gotowości wielu z nas, by zacząć działać i sprawić, by nasze społeczeństwa były autentycznie równe dla kobiet i mężczyzn.

Pierwsze miejsce zdobyło włoskie stowarzyszenie „Kobieta Toponimia”, które uważa, że właśnie toponimia – dziedzina badająca nazwy miejsc – jest dobrym wskaźnikiem tego, jak społeczeństwo docenia zasługi swoich członków i członkiń. Zabiegając o to, by imiona i nazwiska zasłużonych kobiet częściej trafiały na mapy małych i dużych miast, stowarzyszenie podkreśla udział kobiet w życiu społecznym i historii – udział, który zbyt często w sferze publicznej pozostaje niedoceniany.

„Ogólnopolski Strajk Kobiet” jest najliczniejszym ruchem kobiet. Jego uczestniczki, organizując marsze i protesty, domagają się większych praw dla kobiet. Od czasu demonstracji „Czarnego Poniedziałku” w 2016 r., kiedy w 150 polskich miastach kobiety wyszły na ulice, zorganizowano ponad 1500 protestów wzywających do przestrzegania praw kobiet i do większej sprawiedliwości w społeczeństwie. Obecnie celem ruchu jest umocnienie sieci służącej wzmocnieniu pozycji kobiet z małych i średnich miast w Polsce, gdyż lokalne liderki mogą być siłą napędową przemian społecznych.

Już od najmłodszych lat dziewczynkom i chłopcom sęczy się stereotypowe przekazy na temat płci, co potem stwarza żyzny grunt dla nierówności w dorosłym wieku. Dlatego bułgarskie stowarzyszenie NAIA poprzez projekt „Fairy Tales” uczy dzieci spojrzeń wychodzących poza tradycyjne kulturowe modele płci i odkrywania możliwości dostępnych dla wszystkich – chłopców i dziewczynek.

Z kolei fińska inicjatywa „Kod Kobiet”, czyli #mimmitkoodaa walczy z mitem, że każdy programista z założenia jest mężczyzną. Poprzez budowanie sieci i warsztaty program zachęca kobiety do szukania możliwości pracy w branży informatycznej oraz do ubiegania się o lepsze płace i ciekawsze perspektywy zawodowe.

I wreszcie platforma „Brussels Binder”, która stara się zwiększyć udział kobiet w panelach i mediach w Brukseli. Jej celem jest pokazanie nie tylko tego, jak aktywne są kobiety we wszystkich dziedzinach zawodowych, ale też że mają one prawo uczestniczyć w debatach i wносить wkład w proces decyzyjny dotyczący polityki europejskiej.

Isabel CAÑO AGUILAR

Wiceprzewodnicząca odpowiedzialna za komunikację

W skrócie

[Obejrzyj ceremonię wręczenia Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego 2019](#)

Przeżyj jeszcze raz najlepsze momenty uroczystości wręczenia nagród, oglądając nasz krótki film!

[Brozura na temat Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego](#)

EKES opublikował broszurę przedstawiającą pięć nagrodzonych projektów i ogólne informacje o Nagrodzie dla Społeczeństwa Obywatelskiego.

Broszurę tę można pobrać tutaj: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/more-women-europes-society-and-economy>

[Nagroda dla Społeczeństwa Obywatelskiego 2019 w mediach](#)

Oto wybór charakterystycznych nagłówków na temat Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego 2019, jakie pojawiły się do tej pory w mediach.

Bułgaria – **BNR**: [Европейска награда за НАЯ](#)

Chorwacja – **Hina:** [Talijskoj 'Ženskoj toponimiji' glavna nagrada EGSO-a za razvoj civilnog društva](#)

Republika Czeska – **E15:** [Jedna z deseti ulic pojmenovaná po ženách je málo, tvrdí italské hnutí a apeluje na změnu](#)

Finlandia – **Mikrobitti:** [Mimmit koodaa -ohjelma pokkasi arvostetun kansainvälisen palkinnon – toiminta laajenee ensi vuonna](#)

Grecja – **Kathimerini:** [Η δράση για την ενδυνάμωση των γυναικών βραβεύεται από την EOKE](#)

Włochy – **La Repubblica:** [Stop a una piazza nei vicoli dedicata a Fernanda Pivano](#)

Łotwa – **Neatkarīgā Rita Avize:** [Briseles projekts – vairāk varas sievietēm](#)

Polska – **Gazeta Wyborcza:** [Ogólnopolski Strajk Kobiet z nagrodą Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego. „Kobiety wiedzą, co robią”](#)

Rumunia – **Radio Romania International:** [Alo, Bruxelles? “Premiului CESE pentru societatea civilă 2019”](#)

Słowenia – **Večer:** [Ste kdaj pomislili na žensko toponomijo?](#)

Wiadomości EKES-u

[Włoska organizacja Kobięca Toponimia laureatem Nagrody EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego w 2019 r. w dziedzinie równości kobiet i mężczyzn](#)

W dniu 12 grudnia Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) przyznał nagrody pięciu organizacjom społeczeństwa obywatelskiego opowiadającym się za równością szans dla kobiet i mężczyzn, podnoszącym świadomość na temat potencjału i osiągnięć kobiet oraz przyczyniającym się do wzmocnienia pozycji kobiet w społeczeństwie i gospodarce Europy. Nagrodę w wysokości 50 000 EUR podzielono między pięć zwycięskich projektów. Pierwszą nagrodę w wysokości 14 000 EUR otrzymała włoska organizacja Kobięca Toponimia. Pozostałe cztery nagrody po 9 000 EUR otrzymały w kolejności Ogólnopolski Strajk Kobiet, bułgarskie stowarzyszenie NAJA i jego projekt „Bajka”, Fińskie Stowarzyszenie Oprogramowania i E-biznesu i jego program „Kod Kobiet” oraz „The Brussels Binder” z Belgii.

Chcę podziękować za niezwykle i ubogacające zgłoszenia – nie tylko zwycięzcom, ale wszystkim organizacjom, które uczestniczyły w tegorocznym konkursie. Ich projekty pokazują, że Europa jest gotowa, by uczynić społeczeństwo prawdziwie równym dla kobiet i mężczyzn. Dzięki takim projektom powoli zmienia się mentalność. Coraz częściej krytykuje się wykluczanie kobiet z życia publicznego i niedopuszczanie ich do pełnienia znaczących funkcji, a stereotypy o roli kobiet trafiają do lamusa – powiedział podczas ceremonii wręczenia nagród przewodniczący EKES-u **Luca Jahier**.

Wiceprzewodnicząca EKES-u ds. komunikacji **Isabel Caño Aguilar** stwierdziła: *Cieszę się, że tegoroczna Nagroda EKES-u dla Społeczeństwa Obywatelskiego poświęcona jest wzmocnieniu pozycji kobiet. Zgłoszone projekty świadczą, że ta walka jest ważna. Rozpoczyna się ona już od edukowania małych dzieci i kształtowania wyobrażeń, które pośrednio codziennie na nas oddziałują – na przykład kiedy spacerujemy ulicą lub bierzemy udział w konferencji. Te projekty walczą z segregacją horyzontalną na rynku pracy w sektorach zdominowanych przez mężczyzn, takich jak IT. Walczą przeciwko nierównościami na tak podświadomym poziomie, jak zmiana nazw ulic lub przeciwnie – nagłaśniają tę tematykę w rodzinnych miejscowościach.*

Tegoroczny zwycięzca **Kobięca Toponimia (Associazione Toponomastica femminile)** pragnie uwypuklić w sferze publicznej rolę kobiet, która pozostaje niedostrzeżona lub niedoceniona, często od dłuższego czasu, dzięki zwiększeniu świadomości na temat ich udziału w życiu społecznym i historii. Stowarzyszenie zabiega o to, by imiona i nazwiska kobiet częściej trafiały na mapy małych i dużych miast, gdyż uważa, że toponimia – dziedzina badająca nazwy miejsc – dobrze unaocznia, jak społeczeństwo docenia zasługi swoich członków i członkiń.

Ostatnie badanie nazw miejsc publicznych w ok. 90% gmin włoskich pokazało, że na każde 100 ulic nazwanych na cześć mężczyzny jedynie 7,8% nazwano na cześć kobiety, z czego ok. 60% ma genezę religijną. Praktycznie nie ma miejsc nazwanych od znanych badaczek, przedsiębiorczyń, artystek i sportsmenek, co Kobięca Toponimia pragnie zmienić.

Projekt spotkał się z bardzo pozytywną reakcją i dołączyło do niego wiele gmin. Obecnie organizacja nawiązuje kontakty z innymi stowarzyszeniami w Europie, by szerzyć dobre praktyki.

Przyjmując nagrodę, przewodnicząca *Toponomastica femminile* **Maria Pia Ercolini** powiedziała: *Potrzebne są przepisy, by zmienić*

społeczeństwo, lecz nie wystarczą do trwałej zmiany zachowań, jeśli nie będzie im towarzyszyć równoległa zmiana przekonań ludzi. Musimy zwalczać stereotypy i uprzedzenia. To nie jest wyłącznie kwestia feministyczna, to walka o społeczeństwo oparte na solidarności oraz o cywilizację.

Druga nagroda przypadła **Ogólnopolskiemu Strajkowi Kobiet**, największemu ruchowi kobiecemu w Polsce, który trafił na okładki światowych gazet w 2016 r. dzięki protestom w „Czarny Poniedziałek”. Poprzez protesty i marsze ruch domaga się zwiększenia praw kobiet i potępia ograniczanie przez rząd podstawowych wartości i swobód. Obecnie jego celem jest upodmiotowienie kobiet z małych i średnich miast w Polsce.

Na trzecim miejscu znalazł się bułgarski projekt „**Bajka**”. Jest on realizowany przez **stowarzyszenie NAJA** i za pomocą motywów z klasycznych bajek rozprawia się ze stereotypowym postrzeganiem dziewcząt i chłopców. Stereotypy te wciąż od najmłodszych lat kształtują światopogląd dzieci i ograniczają ich możliwości i wybory w przyszłości.

Czwarte miejsce zajął „**Kod Kobiet**”, czyli **#mimmitkoodaa**, program stworzony przez **Fińskie Stowarzyszenie Oprogramowania i E-biznesu**, aby obalić mit, że każdy programista z założenia jest mężczyzną. Program zachęca kobiety do szukania możliwości pracy w branży informatycznej oraz do ubiegania się o lepsze płace i perspektywy zawodowe.

Z kolei piąte miejsce przypadło belgijskiej inicjatywie „**The Brussels Binder**”, która tworzy bazę ekspertek w różnych dziedzinach polityki. Bazę danych prowadzi grupa wolontariuszek, które domagają się lepszej reprezentacji kobiet w europejskich debatach politycznych i – co za tym idzie – lepszego uwzględnienia potrzeb i punktu widzenia kobiet w przepisach i strategiach politycznych UE.

Celem inicjatywy jest udostępnienie szerokiego grona specjalistek, które umożliwią większą różnorodność płci w panelach i mediach w Brukseli i w całej UE.

Tegoroczny temat „Więcej kobiet w europejskim społeczeństwie i gospodarce” przyciągnął 177 kandydatów, co stanowi drugą co do wielkości liczbę zgłoszeń w 11-letniej historii nagrody, tuż za tematem migracji w 2016 r. Zgłoszenia pochodzą z aż 27 państw członkowskich, co świadczy o tym, że i społeczeństwo, i jego organizacje autentycznie chcą położyć kres odmiennemu traktowaniu

kobiet i mężczyzn, które wciąż jeszcze ma miejsce w Europie.

Nagrodę dla Społeczeństwa Obywatelskiego przyznaje się za „wybitne osiągnięcia z zakresu inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego”. Każdego roku nagroda poświęcona jest innemu aspektowi działań EKES-u. Tematem nagrody w 2018 r. były europejskie wartości, tożsamość i dziedzictwo kulturowe jako sposób na wzajemne przybliżenie Europejczyków.

Więcej szczegółów na temat tegorocznej Nagrody dla Społeczeństwa Obywatelskiego można znaleźć [tutaj](#). Film na temat nagrodzonych projektów można obejrzeć [tutaj](#).

Słowami laureatów

„Czymże jest nazwa?” Zwalczenie różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn dzięki toponimii

Zdobywczynie pierwszej nagrody, włoska organizacja „Toponomastica femminile” (kobieca toponimia), angażuje się w propagowanie równości kobiet i mężczyzn poprzez nadawanie miejscom publicznym, zwłaszcza miejskim ulicom, placom i parkom, imion wybitnych kobiet. Maria Pia Ercolini twierdzi, że to symboliczne uznanie ich wkładu na rzecz społeczności może w znacznym stopniu przyczynić się do zapewnienia kobietom należnego im miejsca w społeczeństwie.

EKES Info: Co przyznanie nagrody oznacza dla Pani osobiście i dla Pani organizacji?

Maria Pia Ercolini: Uznanie UE dla naszej pracy umożliwia nam tworzenie międzynarodowych sieci i dzielenie się dobrymi praktykami.

Jakiej rady udzieliłaby Pani innym organizacjom, by ich działania i programy prowadziły do osiągnięcia wyników?

Polecam udział w lokalnych, krajowych i międzynarodowych grupach i projektach wszelkiego rodzaju – należy przy tym zawsze podkreślać pracę kobiet. Zwiększa to widoczność i skuteczność istniejących organizacji, a jednocześnie rozwija świadomość obywatelską i zachęca każdego do podejmowania działań na rzecz budowania społeczeństwa i tworzenia sieci.

W jaki sposób Pani organizacja wykorzysta te konkretne fundusze, by dalej pomagać społeczności lokalnej?

Zamierzamy stworzyć powszechnie dostępną bazę danych i w ten sposób sprawić, by regionalna polityka toponimii była przejrzysta i widoczna. Chcemy nadać naszym działaniom międzynarodowy charakter poprzez opracowanie wielojęzycznej strony internetowej zawierającej mapy i geolokalizację ulic noszących imiona kobiet. Będziemy też publikować trasy podróży dla kobiet w całej UE oraz udzielać porad i współpracować z zainteresowanymi administracjami i stowarzyszeniami.

W jaki sposób najlepiej przeciwdziałać stereotypom dotyczącym płci i zmniejszać uprzedzenia? Skąd wzięło się przekonanie, że zwalczenie stereotypów na bardziej symbolicznym lub podświadomym poziomie może pomóc zmienić błędne opinie i uprzedzenia dotyczące roli kobiet w społeczeństwie?

Aby zwalczać stereotypy i uprzedzenia, musimy działać na różnych szczeblach, angażować wszystkie grupy wiekowe i społeczne oraz kategorie zawodowe, niezależnie od płci, a także unikać wykluczania osób, które mogą być niechętnie nastawione do naszych działań. Źródeł uprzedzeń należy upatrywać w symbolice, gdyż są one zakorzenione w obrazach i modelach, które nie odzwierciedlają złożoności jednostek i płci. Aby zmienić instynktowne reakcje i postawy, musimy uciekać się do wnikliwej obserwacji codziennych zachowań ludzi.

Ogólnopolski Strajk Kobiet - angażowanie kobiet z małych miasteczek w walkę o prawa kobiet

Ogólnopolski Strajk Kobiet (OSK), laureat drugiej nagrody, to ruch oddolny powstały w 2016 r. w Polsce w reakcji na podjętą przez rząd próbę likwidacji praw kobiet w zakresie aborcji. Od tego czasu ruch rozwinął się w całym kraju i poprowadził szereg działań, w których masowo wzięły udział kobiety z małych i średnich polskich miast. Prowadząca OSK Marta Lempart dzieli się swoimi przemyśleniami na temat kluczowego znaczenia tego ruchu w dzisiejszej Polsce. EKES Info: Co przyznanie nagrody oznacza dla Pani osobiście i dla Pani organizacji?

Marta Lempart: Czujemy się widoczne. Kobiety działające na najtrudniejszym froncie, gdzie nie ma kamer telewizyjnych, potężnych mediów, artystycznych fotografii ani rozgłosu, z wyjątkiem strasznej mowy nienawiści w internecie i w realu; zwykłe kobiety – nauczycielki,

sprzedawczynie, matki, pielęgniarki, szefowe kuchni i kierowniczynie, będące zmianą, którą pragną ujrzeć w świecie – kobiety w małych i średnich polskich miastach są nareszcie widoczne i docenione za swoje poświęcenie, odwagę, pomysły, wysiłki i sukcesy. W międzynarodowej historii widzianej z perspektywy tak kobiecej (ang. *herstory*), jak i męskiej uznanie należy się tym osobom, które nie domagają się sławy, ale zasługują na dostrzeżenie, wysłuchanie i wsparcie, mimo że pochodzą z małych miejscowości, a nie ze stolicy lub większych miast.

Oznacza to również, że kończy się okres feminizmu wielkomiejskiego, napędzanego przez uprzywilejowane kobiety należące do elit i środowisk akademickich. Teraz czołową rolę przejmują zwykłe kobiety, które były uciszane i ignorowane i na które patrzono z góry, ponieważ uważano je za niewystarczająco dobre, niewystarczająco wykształcone, niewystarczająco elokwentne, niewystarczająco przygotowane i niewystarczająco akceptowane, by mogły być feministkami. Kobiety codziennie narażające swoją pracę i reputację, ponieważ to one wiedzą najlepiej, że toczą walkę na śmierć i życie.

Jakiej rady udzieliłaby Pani innym organizacjom, by ich działania i programy przynosiły wyniki?

1. Pozbądźcie się zarządu. Do koordynowania i obsługi projektów lepiej nadaje się helpdesk. Nigdy, przenigdy nie twórzcie ani nie

narzucając projektów działających odgórnie. Pozbądźcie się „góry” i „dołu” – stwórzcie potężną sieć wsparcia. Pamiętajcie, że jeżeli ponosi się stuprocentową odpowiedzialność za wyniki, to należy również mieć stuprocentowe uprawnienia do podejmowania decyzji. Finansujcie i wspierajcie jak tylko możecie wszelkie działania, które choćby tylko częściowo wpisują się w wizję Waszej organizacji – nie szukajcie ani nie forsujcie idealnie odpowiadających Wam koncepcji, poglądów i działań. Believe in what people say, how they feel and what they do.

2. Szanujcie aktywność na szczeblu lokalnym, zachęcajcie do niej i traktujcie ją jako punkt ciężkości Waszych działań. Czynnie zwalczajcie ignorancję i arogancję mediów w stosunku do aktywności lokalnej, która jest zazwyczaj niewidoczna i ignorowana przez krajowe środki przekazu. Przeznaczcie organizować spotkania, warsztaty i konferencje w stolicy swojego kraju.
3. Mówcie zwykłym językiem.
4. Zdajcie sobie sprawę z tego, jakimi przywilejami się cieszyacie, i codziennie rano myślcie o nich przez 5 minut. Następnie wykorzystajcie je do wspierania innych osób w tym, co robią. Codziennie wspierajcie co najmniej jedną osobę, z której strategiami, metodami lub działaniami się nie zgadzacie. Upewnijcie się, że w Waszej organizacji zawsze słyszalny jest głos mniejszości, głos osób, które zawsze wstrzymują się od głosu. Nie można zmuszać ludzi do podążania daną drogą, nawet jeżeli jest tą najrozsądniejszą i najskuteczniejszą – ludzie potrzebują swobody wyboru i pójścia własną ścieżką. W ten sposób do celu możemy dojść wszyscy.
5. Bądźcie zyczliwi. Opuśćcie innym.

W jaki sposób wykorzystacie te konkretne środki finansowe, by świadczyć dalszą pomoc społeczności?

Wykorzystamy fundusze do aktywnej profilaktyki zespołu wypalenia wśród aktywistek i do walki z nim (fundusz walki z wypaleniem). Większość kobiet działających w OSK jest poddana presji ze strony państwa i społeczeństwa (dochodzenia policyjne, ściganie za popełnienie przestępstw), wiele z nich jest nękanym i pada ofiarą cyberprzemocy, ma problemy z pracą lub z utrzymaniem działalności gospodarczej, co wpływa także na ich dzieci i rodziny. Presja i intensywność zaangażowania stopniowo wywiera negatywny wpływ na ich zdrowie psychiczne i ogólny stan zdrowia.

Część funduszy przeznaczymy także na powrót do korzeni Strajku. Planujemy skontaktować się ze wszystkimi organizatorkami pierwszego strajku, które z różnych powodów nie są już zaangażowane w OSK, ze względu na sytuację osobistą, aktywność w innych organizacjach lub przeżyte konflikty, i zorganizować spotkanie krajowe w czwartą rocznicę Strajku (3 października 2020 r.).

Polska ma długą tradycję aktywizmu feministycznego i była jednym z pierwszych krajów w Europie, które uchwały prawa wyborcze kobiet. Pozostaje jednak również pod wpływem konserwatywnego światopoglądu. Co dla Państwa oznacza w tym kontekście ta nagroda?

To wielkie wsparcie dla pierwszej linii zmagających się z prawicowemu populizmowi i fanatyzmowi religijnemu – to przecież kobiety aktywnie planują „nowego światowego porządku”, na stawienie czoła któremu państwa i międzynarodowe instytucje nie wydają się mieć żadnego pomysłu. W 2016 r. Polska była polem szkoleniowym dla religijnych ekstremistów planujących całkowicie zakazać aborcji. Przegrali tę walkę – to fakt. Nie spodziewali się żadnego oporu, albo liczyli się tylko z oporem bardzo niewielkim, ale kobiety oddały im każdy cios w walce, którą przecież prowadzą codziennie.

NAJA: „Przemoc domowa to problem społeczny, nie prywatny”

Bułgarskie stowarzyszenie NAJA, które zdobyło trzecią nagrodę, od 20 lat zwalcza przemoc domową w małych, defaworyzowanych społecznościach i realizuje program pomocy społecznej dla ofiar znajdujących się w bardzo trudnej sytuacji. Jednocześnie, jak wyjaśnia w wywiadzie Swetła Siwczeva, stowarzyszenie skupia się na zapobieganiu przemocy poprzez pracę z małymi dziećmi, by badać sposoby przełamania i pokonywania stereotypów społecznych z myślą o rozszerzaniu horyzontów i wykorzystaniu potencjału dzieci.

EKES Info: Co przyznanie nagrody oznacza dla Pani osobiście i dla waszej organizacji?

Swetła Siwczeva: Ta nagroda jest bardzo ważna dla naszej organizacji, która od 20 lat działa na rzecz zwalczania przemocy wobec kobiet i dzieci i przekonuje coraz większą liczbę osób, że jest to istotny problem społeczny, a nie prywatny i że zwalczanie przemocy wobec kobiet jest obowiązkiem państwa, instytucji i każdego człowieka. Nasza organizacja współpracuje ze słabszymi grupami z małych miasteczek i wsi, które stykają się z wieloma problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, porzucanie nauki i brak opieki zdrowotnej. W tej sytuacji bardzo trudno jest chronić prawa kobiet, wzmacniać ich pozycję oraz inspirować je, by uwierzyły w swój potencjał i realizowały się zarówno w życiu społecznym, jak i gospodarczym. Pomimo tych trudności kontynuujemy naszą pracę, a nagroda jest wyrazem uznania dla naszej nieustępliwości i wytrwałości oraz dla wysiłków, które podejmujemy, by pokazać, jak ważne i cenne dla społeczeństwa jest zapewnienie równych szans kobietom i mężczyznom.

Jakiej rady udzieliliby Pani innym organizacjom, by ich działania i programy prowadziły do osiągnięcia wyników?

Praktycznie nie mam żadnej rady do udzielenia, ponieważ społeczeństwo obywatelskie dokonało już wiele w tym zakresie, chociaż nie zawsze działania te są szeroko nagłaśniane czy przyciągają uwagę polityków. Organizacje pozarządowe i indywidualni obywatele nieustannie testują nowe pomysły i tworzą dobre praktyki na szczeblu UE oraz wymieniają się doświadczeniami i wiedzą fachową. Mamy nadzieję, że działania społeczeństwa obywatelskiego doprowadzą do refleksji nad opracowaniem przez państwo rzeczywistych i skutecznych strategii, które wyraźnie dowiodą, że kwestia ta jest priorytetem i że istnieje na najwyższym szczeblu wola, by promować i zapewnić równe szanse kobietom i mężczyznom we wszystkich sferach życia społecznego i gospodarczego. W niektórych państwach członkowskich doszło do pogorszenia sytuacji w zakresie zapobiegania przemocy ze względu na płęć i osiągnięcia równości płci, co jest bardzo niepokojące. Mamy nadzieję, że UE i poszczególne rządy wykażą wyraźną wolę polityczną, aby stać na straży wspólnych wartości europejskich, w tym równych szans dla kobiet i mężczyzn.

W jaki sposób wykorzystacie te konkretne środki finansowe, by świadczyć dalszą pomoc społeczności?

Wykorzystamy je do zabezpieczenia naszego Programu Równości Płci. Nasza organizacja nie dysponuje dużymi środkami finansowymi, a usługi świadczone ofiarom przemocy domowej są zawsze priorytetem i nie można ich przerwać. Napotykamy trudności w finansowaniu działań mających na celu osiągnięcie równości płci. Zatem wykorzystamy te środki do działań na rzecz zapobiegania przemocy wobec dzieci oraz do pracy z kobietami prowadzącymi działalność gospodarczą, a także do propagowania większego udziału kobiet w polityce i procesach decyzyjnych. Dzięki tym środkom będziemy mogli informować i wspierać więcej kobiet z małych i zamkniętych społeczności, co jest bardzo cenne.

Wasz projekt angażuje rodziców i dzieci w wieku przedszkolnym. Dlaczego ważne jest, aby rozmawiać z małymi dziećmi o równości płci? W jaki sposób bajki pomagają im zrozumieć przesłanie o tym, jak ważna jest równość kobiet i mężczyzn?

Problemem, na którym się skupiamy, to narzucanie stereotypów dotyczących płci od najmłodszych lat pod wpływem rodziców,

nauczycieli i rówieśników. Dorośli zachowują wiele stereotypów kulturowych i symboli społecznych przyswojonych we wczesnym dzieciństwie, które stają się normą. Utrudnia to chłopcom i dziewczętom swobodne wyrażanie się i zachęca ich do zachowywania się w sposób uważany za społecznie właściwy. Aby przerwać ten cykl, ważne jest, aby od najmłodszych lat zachęcać dzieci do postrzegania kobiet i mężczyzn w innych rolach niż tradycyjne, do oceny własnego potencjału i możliwości oraz do nabrania wiary w to, że ich wiedza i umiejętności są równie cenne i istotne dla społeczeństwa.

Klasyczne bajki dla dzieci to doskonałe narzędzie do poruszania rozmaitych kwestii z małymi dziećmi – w tym równości kobiet i mężczyzn – w słowach, które są dla nich dostępne i zrozumiałe. Pracujemy z bajkami i ich bohaterami, aby otworzyć przed dziewczynkami i chłopcami nowe możliwości i rozwinąć w nich cechy, zainteresowania i potencjał, które pozwolą im spełniać się w niestereotypowych rolach i zdobyć uznanie jako równie wartościowe i znaczące jednostki.

#mimmitkoodaa: wejście do branży informatycznej, bastionu segregacji płciowej

Podstawową misją zdobywcy czwartej nagrody - Fińskiego Stowarzyszenia Oprogramowania i e-Biznesu (Ohjelmisto- ja e-business ry) - jest zwiększenie liczby kobiet zajmujących się oprogramowaniem. Stowarzyszenie oferuje praktyczne, bezpłatne warsztaty kobietom, które nie mają wcześniejszych doświadczeń w kodowaniu, by mogły rozwinąć skrzydła w branży informatycznej. Rasmus Roiha i Milja Köpsi rozmawiali z nami o filozofii #mimmitkoodaa i o tym, w jaki sposób ich organizacja planuje wykorzystać otrzymane środki.

EKES Info: Co przyznanie nagrody oznacza dla Państwa osobiście i dla Państwa organizacji?

Rasmus Roiha i Milja Köpsi: Czujemy się bardzo wdzięczni i uprzywilejowani i mamy jeszcze więcej motywacji, by kontynuować działalność w #mimmitkoodaa. Nasz program będzie jeszcze silniej oddziaływał w miarę poszerzania się grona jego uczestników i zakresu działalności. Obecnie w programie uczestniczy ponad 5 tys. kobiet i kilkadziesiąt przedsiębiorstw. Naszym celem jest zwiększenie tej liczby do 10 tys. kobiet i setki przedsiębiorstw w ciągu dwóch najbliższych lat. Zdobywanie nagrody EKES-u wywołało pozytywny oddźwięk w mediach i pomogło włączyć więcej zaangażowanych partnerów.

Jakiej rady udzieliliby Państwo innym organizacjom, by ich działania i programy prowadziły do osiągnięcia zakładanych wyników?

Trzymajcie się konkretów. Zaoferujcie coś namacalnego – nie tylko seminarium czy zwiększenie przepływu informacji. W większości przypadków łatwiej jest zachęcić uczestników do różnych programów, zwłaszcza jeżeli proponuje się coś bezpłatnie. W naszym przypadku czynnikiem decydującym o sukcesie było zaangażowanie pierwszych przedsiębiorstw, ponieważ to one wykonują najbardziej wymagającą część pracy: płacą za imprezy inauguracyjne (budowanie społeczności) ORAZ zobowiązują się do zorganizowania warsztatów na poziomie początkującym (praktyczne działania). Pierwszych osiem przedsiębiorstw starannie wybraliśmy i zaprosiliśmy, dzięki czemu udało nam się zaangażować w realizację programu najlepsze firmy. Potem łatwiej było poszerzyć skalę naszej działalności. Rozpoczęcie działań od czegoś praktycznego jest doskonałym sposobem uzasadnienia koncepcji kryjącej się za programem czy też jakiegokolwiek pomysłu typu start-up.

W jaki sposób wykorzystają Państwo otrzymane środki finansowe, by dalej wspomagać społeczność?

W 2020 r. będziemy rozwijać program #mimmitkoodaa w całej Finlandii. Zorganizujemy inspirujące wydarzenia, na których opowiemy o karierach, stanowiskach pracy i możliwościach przedsiębiorczości/pracy w branży informatycznej, przedstawimy wskazówki dotyczące uczenia się oraz pokażemy, w jaki sposób kobiety mogą wykorzystać swoje własne doświadczenie życiowe i zawodowe w dziedzinie technologii.

Z uwagi na ich powodzenie zaproponujemy również większą liczbę warsztatów praktycznych, podczas których kobiety mogą wypróbować różne rodzaje systemów zarządzania treścią, języki programowania, testowanie w zakresie sztucznej inteligencji, etyczne hakerstwo itd.

Fińskie Stowarzyszenie Oprogramowania i e-Biznesu publikuje motywujące historie karier zawodowych kobiet, tak by kobiety mogły się wzajemnie inspirować i wspierać oraz zacząć postrzegać technologie informacyjno-komunikacyjne jako możliwą ścieżkę kariery zawodowej. W jakim stopniu Państwa zdaniem pomaga to kobietom znaleźć swoje miejsce w branży oprogramowania?

Budujące przykłady i wzorce do naśladowania są niewiarygodnie wartościowym atutem w naszej sieci. Gdy różnym osobom przedstawia się różne historie karier zawodowych, każdy może znaleźć przykłady i zachętę do obrania swej własnej drogi. W ten sposób możemy zmniejszyć i pokonać uprzedzenia (świadome bądź nie), które wciąż panują w branży oprogramowania.

Ponadto budujemy sieć dla kobiet, które albo już zaistniały w tej branży, albo są zainteresowane taką karierą. Byliśmy już świadkami bardzo zadowolającego udziału w sesji pytań i odpowiedzi w serwisie Instagram. Jest to nowość w naszej branży.

Czy Państwa sieć planuje również pomagać dziewczętom w wyborze przedmiotów STEM w szkole bądź czy udało się już Państwu dotrzeć do nich za pośrednictwem obecnego projektu?

Grupą docelową #mimmitkoodaa są dorosłe kobiety, lecz już widać, że są one budującym przykładem dla młodszych kobiet i dziewcząt. Dorosłe kobiety posiadające zaledwie podstawową wiedzę na temat, między innymi, rozwoju oprogramowania i możliwości, jakie może ono oferować dzięki cyfryzacji, mają większe szanse na rozwój zawodowy, co rzecz jasna oddziaływać będzie również na sieć ich kontaktów, rodzinę i przyjaciół.

The Brussels Binder: nowe oblicze brukselskich paneli dyskusyjnych

Co roku w Brukseli odbywa się wiele debat. Dwie trzecie prelegentów występujących w takich debatach jest płci męskiej. Wiele kobiet mogłoby jednak wnieść w dyskusje na tematy unijne wiedzę fachową i różnorodność. Podstawą strategii The Brussels Binder, aby przeciwdziałać tej nierównowadze, jest stworzenie platformy, która może służyć zarówno ekspertkom, jak i organizatorom debat poszukującym prelegentek. EKES Info rozmawiało z Juliane Schmidt o ogólnej strategii zmiany męskiego oblicza brukselskich paneli dyskusyjnych.

EKES Info: Co przyznanie nagrody oznacza dla Pani osobiście i dla Pani organizacji?

Juliane Schmidt: The Brussels Binder dąży do przeobrażenia kultury, tak by równa reprezentacja płci stała się normą. Nagroda EKES-u jest wyrazem uznania dla wagi naszych zmagania. Zdobywanie nagrody oznacza dla nas, że kwestie reprezentacji kobiet stają się kluczowym elementem programu oraz że docenia się nasze prace na rzecz dynamicznego społeczeństwa obywatelskiego w całej Europie.

Jakiej rady udzieliłaby Pani innym organizacjom, by ich działania i programy prowadziły do osiągnięcia zakładanych wyników?

The Brussels Binder opiera się na bardzo pluralistycznym podejściu, którego celem jest stworzenie synergii z różnymi partnerami i w dłuższej perspektywie – rozwinięcie sieci podobnie myślących organizacji i grup w całej UE. Jako organizacja realizujemy feministyczne zasady przywództwa, w tym dzielimy się siłą z innymi i rozwijamy siłę w sobie. Współpracujemy z wolontariuszkami, którym przyświeca idea zmiany społeczeństwa, i cenimy włączenie społeczne i przejrzystość, dzięki czemu wszystkie członkinie mogą wyrazić swe pomysły i opinie.

W jaki sposób wykorzystają Państwo otrzymane środki finansowe, by świadczyć dalszą pomoc społeczności?

Środki te nie tylko poprawią jakość techniczną naszych baz danych i strony internetowej (brusselsbinder.org), lecz pomogą nam również zaangażować się w organizację szkoleń i warsztatów (dla kobiet aktywnych zawodowo, a także w celu podniesienia świadomości w organizacjach i przedsiębiorstwach), spotkań i innych wydarzeń budujących wspólnotę ekspertek i kobiet aktywnych zawodowo oraz zapewnić organizatorom i uczestnikom konferencji zestawy narzędzi.

Parytety płci są wyrazem globalnej tendencji do poprawienia reprezentacji kobiet w organach decyzyjnych. Jakie jest Pani zdanie na ten temat? Czy Pani zdaniem wprowadzenie kwot ma decydujące znaczenie dla osiągnięcia równowagi płci w panelach dyskusyjnych i instytucjach? Co jest jeszcze potrzebne?

Kwoty są szansą na zmianę mentalności, podniesienie świadomości i uniknięcie nieświadomych uprzedzeń i praktyk. Jednocześnie są dosyć kontrowersyjne i powodują podziały. Istotne jest uznanie, że powinny być one środkiem do celu, a nie celem samym w sobie. Muszą im towarzyszyć inne środki, takie jak kampanie uświadamiające, szkolenia – dla kadry kierowniczej i kobiet pracujących zawodowo.

Zespół redakcyjny:

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Współautorzy tego wydania:

Agata Berdys (ab)
Anna Comi (ac)
Daniela Marangoni (dm)
Laura Lui (ll)

Koordinacja:

Agata Berdys (ab)
Katerina Serifi (ks)

Adres:

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
Budynek im. Jacques'a Delorsa, 99
Rue Belliard,
1040 Brussels, Belgia
tel. (+32 2) 546.94.76
e-mail: eescinfo@eesc.europa.eu

„EKES info” ukazuje się dziewięć razy do roku podczas sesji plenarnych Komitetu. „EKES Info” jest dostępne w 23 językach.

„EKES info” nie stanowi oficjalnego zapisu prac EKES-u. Po informacji tego typu należy sięgać do Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej i innych publikacji Komitetu. Powielanie naszych materiałów – z podaniem źródła „EKES info” – jest dozwolone (prosimy o przesłanie linku redaktorowi naczelnemu).

Styczeń 2020/1

02-2020